

ձևացրցած էր, ու անանկ վարպետութեամբ քաշած էր, որ տեսնողը կրկարծէր թէ մէջի մարդիկները կենդանի են, ու հիմայ մէկզմէկէ կրբաժնը վին կոր: Ըս պատկերը քանի հողի գնելու եղան, բայց կայսրը 8,800 արծաթ ֆիօրինով գնեց, ու Պէլլէտէն ըսված պալատը ուրիշ պատկերներուն քովը դրաւ: Ըս արհեստները հիմայ շատ յառաջ կերթան, անանկ որ Վեննա աս դիէն ալ բոլոր աշխրբի մէջ քիչ ժամանակէն մէջը շատ մեծ աշուն պիտի հանէ:

ԳԼՈՒԽ ԺԻԹ,

Լըհէսպոլան յետագործանէրու Լոնգտրաննէրը:

1. ~~Սին~~ ու ընտիր պատկերներուն թանգարանը ինչվան երկրորդ Յովսէփ կայսեր ատենը կայսեր պալատին մէջն էր, երկրորդ Յովսէփ կայսրը 1777ին Պէլլէտէնին վերի պալատը փոխադրեց, ոսկեզօծ գեղեցիկ շրջանակներ (չէրչիվէներ) շինել տրվաւ, ու պատերուն վրայ կարգաւ շարել տրվաւ: Մինակ շրջանակները շինելու համար 19,000 կայսերական ոսկի գացած է: Երկրորդ տարին բոլոր վանքերէն ու ժամերէն հին ու ընտիր քաշված պատկերները ժողվեց, ու շատ ուրիշ տեղերէն ալ գնեց: Ինչվան հիմայ ետեւէն եկած կայսրներն ալ

ասանկ ընտիր պատկերներ ստրկի զօրութի՛ ձեռք
 ձգած են, ու կըբերեն՝ հոս կըդնեն կոր:

Պալատը երկայն շէնք մըն է, գետնի դատիկոնը վեց հատ մեծ ու երկու հատ պզտիկ սենեակներ կան, որոնց մէջը Արնիէռ քաջ պատկերահանի քաշած կենդանիները, Ղիցիան պատկերահանի պատկերները, Ռօզա Սալվաթօնին՝ Պասսանօյին՝ Տէնիէռի ու ուրիշ հին ու երևելի պատկերահաններու քաշածները, ու մեծ մարդիկներուն արձանները կան: Երկրորդ դատիկոնը քառանկիւն վրան բարձր գմբէթով մեծ սրահ մը կայ, որուն երկու դին եօթը եօթը հատ մեծ ու մէյմէկ պզտիկ սենեակներ կան: Սրահին պատերը բոլոր մէրմէր քարէ են, աղէկ ոսկէզօծած ու գմբէթը գեղեցիկ քաշված է, ու չորս դին Սարիամ Թերեզիային՝ երկրորդ Յովսէփի կայսեր՝ Կառօլոս վեցերորդին ու Լէօբոլտոս արհիդուքսին պատկերները մարդաչափ մեծութեամբ քաշած են: Ել կողմի առաջին ու երկրորդ սենեակներուն մէջը Ղիօրճիօնէին ատենէն սկսած բոլոր Ալէէտիկի վարպետներուն քաշվածները կան, երրորդին մէջը Ռափայէլ Ռափինօյին ատենէն սկսած Լուսմայու վարպետներուն, չորրորդին մէջը Քիօրէնցայի վարպետներուն՝ Միքայէլ Լնճելօյին ու Լնդրէաս Սարգօյին ժամանակէն, հինգերորդին մէջը Պոլոմիայի վարպետներուն, վեցերորդին մէջը Լոնգոպարտիային վարպետներուն քաշածները Քորրէճճիօյին ժամանակէն սկսած, եօթ-

ներորդին մէջը Մախօլի վարպետներուն քաշածները շարած են: Չախ կողմի սենեակներուն մէջը բոլոր Ֆիօրէնցայի վարպետներուն գործքերը կան: Արրորդ դստիկոնը աջդին առաջին ու երկրորդ սենեակները բոլոր Վերմանիայի հին վարպետներու գործքերն են, ձախ կողմին առաջին սենեակը Իտալիային հին՝ միջակ ու նոր վարպետներուն են, մնացած սենեակները Ֆիանտրայի Վերմանիայի ու մասնաւորապէս Մատրիայի վարպետներուն քաշածներն են: Մէն մէկ սենեակին մէջը ըլլօղ պատկերներուն ցուցակը իր սենեակին դրանը քովը պատին վրայ կախած է: Իրեքշաբթի և ուրբաթ օրերը ամէն մարդ կրնայ երթալ տեսնել, բայց ներս մտնօղը գաւազան կամ սուր պիտի չունենայ:

2. Տըխերու Թանգարանը, որ յառաջուց Թիօլ էր, ու Հրաշալի բաներու սենեակ կըսվէր, կայսրը 1806ին Սեննա բերաւ, ու Պէլվէտէօին պալատին վարի դին շատ սենեակներու մէջ կարգաւ դրաւ: Ասոր մէջը հին ու երևելի իշխաններու ու սպարապետներու զրխերը՝ զէնքերը ու արձաններն են, քիչ գտնըվօղ կենդանիներուն գլուխները՝ եղջիւրները ու կմախներն ալ կան, որ ան իշխանները որսացեր, ու յիշատակը մնալու համար ան բաները պահեր են: Ղարձեալ շատ հին ատեններու հողէ՝ քարէ՝ կամ Թօմպախէ ամանները ու պատկերները, փղի ոսկորէ՝ սատաֆէ՝ եղջիւրէ՝ փատէ ու մեղրամոմէ շատ արհեստով շի-

նած կահեր կարասիներ, գեղեցիկ գուներով ու պատկերներով շինած ճամբեր, գեղեցիկ ժամացուցներ, երկրաչափութե գործիքներ, Տաճկաստանի Լնտստանի ու Վինայի տան կարասիներ, մեծադին քարեր ու ուրիշ բաներ, հին ձեռագիրներ, գրքեր, պղնձով ու փատով տպած գեղեցիկ պատկերներ կան : Ըստ ալ երկուշաբթի ու հինգշաբթի օրերը բաց է, ուզողը կրնայ երթալ տեսնել :

3. Տպած պատկերներուն թանգարանը որ կայսերական գրքատան մէջն է, վարպետ պատկեր փորօղներու պղնձի ու փատի վրայ փորած պատկերներու առաջին օրինակները կրպահվին, որ բոլոր քիչ գտնելօղ ու սուղ պատկերներ են, ու 300,000 հատ են, 800 հատոր մեծ մեծ գրքեր շինած են՝ անոնց մէջը կրպահեն : Ըստ թանգարանը իրաւցընէ Եւրոպայի մէջ սակաւագիւտ ու կատարեալ թանգարաններուն մէկն է :

4. Ըստ տեսակ պատկերներ կայսրը մասնաւոր իրեն համար ալ ունի, որ 18,000 հատ են :

5. Կայսեր եղբայրը Կառուղոս արհիդուքսն ալ ունի. որուն մէջը 100,000 հատ տպած, ու 15,000 գեղեցիկ քաշված գծագիր պատկերներ (րէսիմներ) կան : Ըստ տեղը երկուշաբթի ու հինգշաբթի օրերը բաց է, բան հասկըցողները կրնան երթալ :

6. Եւսթէնհայզի իշխանին քաշված ու տպված պատկերներուն թանգարանը, որ Սարիա Հիլֆ աւրուարձանը իր պարտիզին պալատին մէջն է, 752

Հատ հին ու անուանի պատկերահաններու քաշած աղվոր պատկերները ունի, որ տասնըհինկ մեծ մեծ սենեակներ բռնած են. 50,000 ալ տպած պատկերներ ունի: Ո՛ր պատկերը կուզէ մէկը օրինակել՝ տեղւոյն վերակացուին հրամանովը վար կառնուն առջևը կը դնեն: Ասանկ հրաման ուրիշ ամէն տեսակ թանգարաններուն մէջն ալ կայ:

7. Ախթիսի իշխանն ալ Ռոսաւ արուարձանը իր պալատին մէջը ասանկ թանգարան մը ունի, որուն մէջը 1,100 Հատ հին պատկերահաններու գեղեցիկ քաշած պատկերները կան. ասոնց մէջը վեց պատկեր կայ, որ Դեկոսին պատմութիւնը կրճակացրնեն, և 80,000 արծաթ ֆիօրինով գնված են. 358 Հատ հին ու գեղեցիկ փորված արձաններ կան, 10,000 գծագիր ու տպած պատկերներ կան, դարձեալ ալապասդրէ՝ մերմէրէ՝ փղի ոսկորէ և ուրիշ բաներէ վարպետական փորուածքներ ունի: Ուզողները կրնան հոս ալ երթալ տեսնել:

8. Աննայի մէջ ասանկ թանգարաններ 37 Հատ ալ ուրիշ տեղեր կան, որ մեծ իշխանները ժողված են, բայց շատ չերկնցընելու համար մէկիկ մէկիկ չենք գրեր:

9. Արաժշտութե՛ն (մուզիկայի) ընկերութի մը սկսաւ 1813ին, որուն վախճանը Աննա երաժշտութիւնը ծաղկեցընել է: Աս ընկերութե՛ն պաշտպանը կայսեր եղբայրը կարգինալ Ուոտոլֆն է, ու զլուսը կոմս մըն է: Ինչվան հիմայ 500 հոգի

գրվեցան, ու կայսեր պալատին մէջը խաղալու սրահը տարին շատ անգամ կը ժողովին՝ երաժշտութի (մուզիգա) կրնեն. իրենց ծախքովը արհեստէն աղէկ հասկըցող տասնըհինկ հատ վարպետ բռնած են, որ հարիւրէն աւելի տղոց երգել ու տեսակ տեսակ երաժշտութեան գործիքներ չալել ու իտալերէն լեզու սորվցընեն: Ըսոնք ու ասոնց պէս ուրիշ ընկերութիւնները ժամերուն ալ մեծ օգնութիւն կրնեն, անանկ որ մեծ օրերը մի և նոյն ատենը շատ ժամերը հանդիսութիւններ ձայնաւոր պատարագներ կըլլան, ու երաժիշտ չի պակսիր: Ընկերութեան անձինքը (բաց ՚ի քանի մը ստորին մարդիկներէն) առանց ստակի ու վճարքի կերթան ասանկ եկեղեցական հանդէսներու, ինչպէս նաև երբեմն ուրիշ աշխարհական մեծ հանդէսներու ալ:

ԳՎՈՒՍ Ի:

Օրհնարական խորհուրդները կամ կըլուրհանները, ու որեւէրը:

1. Պատերազմի խորհրդեան կամ խորհրդարանին վրայ վերը (էջ. 138 — 139.) խօսեցանք: Վեննա մեծ սպարապետ մը կրնաստի, որ Վեննային ու բոլոր գաւառին մէջը եղած զինւորներուն կիշխէ: Վեննային մէջը հասարակօրէն 12,000էն ինչ վան 18,000 զինւոր կըլլայ, որ չորս ամիսը մէյմը